
Художнє осмислення постаті княгині Ольги як символу мудрості, сили та національного відродження

Artistic Interpretation of Princess Olga as a Symbol of Wisdom, Strength and National Revival

УДК 75.051:94

DOI: 10.31500/2309-8155.25.2025.346175

Ольга Васкевич

Доктор філософії з професійної освіти, доцент, т.в.о. завідувача кафедри монументального і станкового живопису Київської державної академії декоративно-прикладного мистецтва і дизайну імені Михайла Бойчука
e-mail: vaskevicholga1979@gmail.com

Olga Vaskevich

Ph.D. in Professional Education, Associate Professor, Acting Head of the Department of Monumental and Easel Painting at Mykhailo Boichuk Kyiv State Academy of Decorative and Applied Arts and Design
orcid.org/0000-0002-1936-7342

Ольга Вишнеvsька

Студентка кафедри монументального і станкового живопису Київської державної академії декоративно-прикладного мистецтва і дизайну імені Михайла Бойчука
e-mail: olga.suhina43@gmail.com

Olga Vyshnevska

Student in the Department of Monumental and Easel Painting at Mykhailo Boichuk Kyiv State Academy of Decorative and Applied Arts and Design
orcid.org/0009-0008-8650-511X

Анотація. У статті здійснено мистецтвознавче дослідження трансформацій візуального образу княгині Ольги в українському художньому дискурсі, із зосередженням на його символічному значенні як репрезентації стратегічної мудрості, державотворчої суб'єктності та національно-ідентифікаційної парадигми. Княгиня Ольга аналізується як архетипічна постать національної історичної пам'яті, візуальна інтерпретація якої змінювалася залежно від ідеологічних, культурно-естетичних і соціополітичних трансформацій. Виокремлено ключові етапи становлення її іконографічного канону від середньовічної візантійської традиції до сучасних мистецьких практик, що охоплюють мурали, нумізматичні серії та графічні інтерпретації. Предметом аналітичної уваги є іконографічні маркери, композиційні моделі, семантика символів і специфіка художніх засобів, що формують образ княгині в різних жанрово-стилістичних площинах. Особливий акцент зроблено на механізмах художньої візуалізації гендерно зумовленого лідерства, інтелектуальної впевненості, духовної стійкості та легітимації жіночої суб'єктності в історико-культурному контексті. Здійснено зіставлення сакрального візантійсько-українського іконописного наративу з сучасними світськими інтерпретаціями, у межах яких княгиня Ольга постає символом української національної єдності, неперервності традиції та духовного опору, а її візуальний образ функціонує як інструмент актуалізації національної ідеї, символічного опору та культурної мобілізації.

Ключові слова: княгиня Ольга, образотворче мистецтво, іконографія, скульптура, символ, національна ідентичність, візуальна культура.

Постановка проблеми. У сучасних соціокультурних умовах, що позначені активізацією процесів формування національної ідентичності та духовного самоусвідомлення українського суспільства, особливого значення набуває вивчення історичних постатей, котрі уособлюють ідеї державності, стратегічної мудрості та культурної тягlosti. У цьому контексті візуальна

репрезентація княгині Ольги, яка здійснювала самостійну політичну владу на теренах Київської Русі, посідає вагомe місце у візуальній культурі України. Її образ, сакралізований у традиції іконопису, зберігає ціннісну сталість, водночас зазначаючи певних трансформацій відповідно до естетичних пошуків доби, зміни соціально-історичних реалій та актуалізації ідеологічних дискурсів.

Художні інтерпретації образу княгині Ольги у живописі, скульптурі, графіці, нумізматиці й монументальному мистецтві репрезентують її як символ жіночого лідерства, духовної міцї та культурно-історичної спадкоємності. Аналіз зазначених візуальних репрезентацій постає як надзвичайно актуальний у контексті сучасних культурологічних студій, що спрямовані на пересмислення вітчизняного іконографічного спадку та осмислення ролі національних символів у процесах конструювання колективної пам'яті.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

До постаті княгині Ольги традиційно зверталися історики, мистецтвознавці, культурологи та релігієзнавці. Її образ розглядається крізь призму іконографічної традиції, монументального мистецтва, християнської символіки, а також у контексті культурної політики пам'яті. Значний пласт досліджень пов'язаний із вивченням візуальних джерел, представлених у музейних колекціях, сакральному мистецтві, державній візуальній репрезентації та публічному просторі.

Історико-культурний образ княгині Ольги формувався в різних жанрових і світоглядних системах — від літописної традиції до сучасних наукових студій із культурології, гендерних досліджень та медієвістики. У найдавнішому джерелі — «Повісті минулих літ» — княгиня Ольга змальована як мудрий правитель, здатний утвердити державний порядок після смерті князя Ігоря. У літописі підкреслено її справедливість, стратегічне мислення та поступове прийняття християнства, що тлумачиться як поворот Русі до духовного оновлення. Переказ В. Близнеця акцентує гуманістичні та етичні аспекти образу княгині: вона виступає не лише месницею за смерть чоловіка, а й як «володарка, що мислить державою» та здатна діяти «не гнівом, а законом» [5]. Це підсилює художньо-символічне уявлення про Ольгу як носійку політичної мудрості та внутрішньої сили.

Питання літературного та міфопоетичного осмислення постаті княгині Ольги розглядає П. Білоус. У своїх студіях він наголошує, що середньовічні біографії не є лише описом життя, а перетворюються на «канонічні оповіді», у яких історична постать набуває рис морального взірця

й сакрального символу [1]. У цьому контексті образ Ольги — це сформований культурний міф, що впливає на національну пам'ять.

М. Голубець, розглядаючи ранні етапи української державності, згадує Ольгу як одну з ключових постатей, котра зміцнила внутрішню структуру Київської держави та підготувала ґрунт до її християнізації [2]. Автор підкреслює її роль як попередниці князя Володимира у процесі духовної інтеграції Русі до християнського світу.

Цю ж думку підтримують І. Гуржій та Т. Якубова, які, базуючись на матеріалах бібліотечних фондів, зазначають, що саме княгиня Ольга стала «першим християнським володарем Русі», а її хрещення у Константинополі стало «початком внутрішньої духовної трансформації держави» [3]. Ольга постає як символ початку християнської традиції, яка згодом стане фундаментом культурної самоідентифікації.

М. Яцюк у своїй роботі аналізує реформаторську діяльність княгині, зокрема адміністративні й фінансові зміни: встановлення «урокув і погостів», упорядкування системи данини, зміцнення княжої влади [7]. Автор підкреслює, що її політика «заклала структурні основи державності», завдяки чому Ольгу можна вважати однією з перших реформаторок Русі [7].

Гендерний аспект осмислення образу розкриває О. Савенко. Дослідниця трактує Ольгу як тип «андрогінної жінки», тобто постаті, яка поєднує риси традиційно чоловічого (влада, сила, раціональність) і жіночого (милосердя, духовність, турбота): «вона була одночасно караючою й милостивою, непохитною правителькою та християнською матір'ю» [6]. Це поєднання підвищує її символічну цінність у культурній пам'яті.

Сучасні культурологічні дослідження додають новий вимір — цифрової репрезентації. Овчаренко та Ларікова аналізують, як архетипні образи українських княгинь трансформуються у візуальному інтернет-контенті: «Ольга використовується як символ жіночої суб'єктності, історичної пам'яті та духовного лідерства у сучасному медіапросторі» [4]. Таким чином, вона не лише історична фігура, а й медіасимвол, що відроджується в умовах нового культурного та інформаційного середовища.

Метою статті є всебічний аналіз образу княгині Ольги в українському візуальному мистецтві як символу стратегічної мудрості, державницької сили та національного відродження. У фокусі дослідження — виявлення іконографічних, стилістичних та художніх особливостей її репрезентації у творах різних історичних періодів, аналіз трансформацій візуального образу залежно від соціокультурного та ідеологічного контексту, а також визначення його ролі у формуванні української національної ідентичності, колективної пам'яті та культурної спадкоємності.

Виклад основного матеріалу. У процесі формування національної історичної пам'яті та ідентичності особливе значення має звернення до персоналій, які уособлюють витоки української державності, духовності та культурної самосвідомості. Однією з ключових постатей у цьому контексті є княгиня Ольга — правителька Київської Русі, чия діяльність не лише забезпечила політичну стабільність у період внутрішніх трансформацій та зовнішніх викликів, а й започаткувала фундаментальні реформи у системі управління, соціальних відносин і духовного розвитку давньоруської держави.

Фігура княгині Ольги посідає особливе місце в історико-культурному дискурсі України, інтегруючи в собі низку ключових вимірів, а саме історичний, сакральний та культурно-символічний. У колективній пам'яті вона репрезентується як провісниця християнського вибору Київської Русі, архетип мудрої жінки-правительки, чий авторитет ґрунтувався на моральній стійкості та здатності до реформаторських дій. Її постать постійно зазнавала переосмислення у відповідь на трансформації світоглядних, мистецьких і політичних парадигм, зберігаючи водночас статус культурного символу та духовного орієнтира.

Упродовж історії залучення жіночого потенціалу було вагомим чинником суспільного розвитку, що сприяло стабілізації соціальних процесів й формуванню гуманітарного простору культури. В українській історичній традиції жінка репрезентується як носійка сакрального начала (уособленого в образах Великої Матері, Богині-Берегині, Макоші, Оранти, Богородиці), а водночас як активна учасниця політичного, мистецького

та громадського життя [4]. Така багатогранність ролей засвідчує, що жіноча постать в українській культурі постає не лише як маркер релігійно-символічних архетипів, а й як вагомий чинник соціально-історичної динаміки, що відображено у сучасних студіях з гендерної історії та культурології [4; 6]. Упродовж століть українські жінки брали активну участь у творенні культурної парадигми: вони були не лише духовними наставницями, хранительками родинних традицій і цілительками, а й незалежними політичними посталями, художницями, просвітницями та ініціаторками суспільних змін. Їхній внесок у формування української ідентичності, культурної спадкоємності та державотворення є невід'ємним складником національного історичного нарративу.

Княгиня Ольга вперше згадується в історичних джерелах у зв'язку з подіями 945 року, коли під час збору данини з древлян був убитий її чоловік, князь Ігор Рюрикович. Ця подія стала переломною в історії Київської Русі, адже саме після неї княгиня Ольга взяла на себе керівництво країною у статусі регентки при малолітньому синові Святославові. Період її правління, що тривав близько двох десятиліть, характеризується масштабними реформами, спрямованими на збереження територіальної цілісності, централізацію адміністративної влади та встановлення соціально-політичної рівноваги в межах Київської держави.

За народними переказами та пізнішими легендарними джерелами, справжнє ім'я княгині Ольги могло бути Прекраса. Існує версія, що згідно з легендою, саме князь Олег дав їй ім'я Ольга, коли вона потрапила до княжого двору. Однак у наукових джерелах ця інформація не має надійного документального підтвердження й розглядається як елемент фольклорної традиції.

Етимологія імені «Ольга» достовірно виводиться з давньоскандинавського *Helga* — «свята», «освячена». Водночас у національно-романтичній традиції та в деяких популяризаторських працях зустрічаються гіпотетичні інтерпретації, за якими ім'я Ольга пов'язується зі значенням «ватажkinя», «провідниця роду». Згідно з окремими переказами, корінь «оль» тлумачиться як «люд, рід» або пов'язується з дієсловами «йти», «вести». Варто зазначити, що такі

трактування не підтверджені академічною мовознавчою наукою та залишаються в межах умовної етнокультурної інтерпретації.

Однією з ключових ініціатив княгині Ольги була адміністративно-фіскальна реформа, що мала на меті упорядкувати збір данини. Вона впровадила систему «уроку» — фіксованих розмірів данини, а також «погостів» — спеціальних місць для її збору, що суттєво знизило рівень зловживань і конфліктів між центральною владою та місцевими племенами. Ці нововведення мали фундаментальне значення для стабілізації державного апарату й заклали основу подальшої уніфікації управлінських процесів на Русі.

Значною подією в житті княгині Ольги стало її хрещення, яке надало їй статус першої християнської правительки Київської держави. Згідно з «Повістю минулих літ», вона прийняла хрещення під час перебування в Константинополі приблизно в 957 році, отримавши християнське ім'я Олена. Цей крок мав не лише релігійне, а й глибоке політичне та символічне значення: він знаменував початок впливу християнства на Київську Русь та засвідчив прагнення правлячої еліти інтегруватися в європейське християнське культурне середовище. Хоча її син Святослав зберігав язичницькі традиції, хрещення Ольги стало визначальним чинником у подальшому процесі християнізації Русі за князя Володимира Великого.

Історична діяльність княгині Ольги обґрунтовує її розгляд як політичної реформаторки, далекоглядної правительки та духовної наставниці, яка уособлює не лише владні повноваження та релігійний вибір, а й моральну стійкість, стратегічне мислення та глибоке відчуття відповідальності за долю держави. Не випадково вже у XI столітті вона була канонізована серед перших святих Руської Церкви, що засвідчує її визначну роль у духовному житті східнослов'янського світу.

Цей історичний фундамент став підґрунтям для формування візуального образу княгині Ольги в українському мистецтві. Протягом століть її постать знаходить відображення в іконописі, фресках, мозаїках, портретному живописі, скульптурі та сучасних формах цифрової візуалізації. У різні історичні епохи та під впливом ідеологічних доміант акценти в репрезентації

образу змінювалися: від сакрального ідеалу християнської княгині до символу жіночого лідерства, мудрості й духовного покровительства нації.

Значна увага у візуальному переосмисленні образу княгині Ольги зосереджується на конкретних мистецьких творах, які стали не лише зразками високого мистецтва, а й важливими візуальними символами історичної пам'яті. Одним із найбільш впізнаваних є ескіз образу княгині Віктора Васнецова для фрескового циклу Володимирського собору в Києві (1884–1889). Цей монументальний образ постає у традиційній фронтальній позі з хрестом у руці, що символізує духовну силу та святість. В. Васнецов демонструє глибоке розуміння сакральної естетики, передаючи не лише зовнішній вигляд княгині, а й внутрішню велич, спокій та усвідомлену гідність християнської правительки [2, с. 123].

Історичним джерелом художнього осмислення постаті княгині Ольги стало також зображення сцени її хрещення, яке приписують художнику Борису Хорікову (середина XIX століття). У цій роботі відтворено урочистий момент Ольгового прийняття християнства в Константинополі, що підкреслює сакральність її вибору та його геополітичне значення для подальшої історії Київської Русі.

Особливе символістське бачення представив Михайло Нестеров у ескізі до іконостасу Володимирського собору (1893), де він зосередився на духовній глибині й містичній силі жінки-правительки. У своїй роботі Нестеров акцентує увагу на образі Ольги як рівноапостольної святої, підкреслюючи її жертвність, моральну стійкість і внутрішню гідність [1, с. 94].

Не менш вагомим джерелом ранніх візуальних уявлень про княгиню Ольгу є мініатюри з Радзивілівського літопису (XIII–XVI століття), що ілюструють ключові епізоди її життя: помсту древлянам, переговори з візантійським імператором Костянтином VII та хрещення княгині. Ці мініатюри виступають візуальним втіленням народної пам'яті, у межах якої формувався наратив про Ольгу як політичну реформаторку і духовну лідерку.

Фрески XI–XVIII століть у Софії Київській належать до найдавніших збережених зображень княгині. Вони відтворюють її у традиційному

іконописному стилі — у повний зріст, з хрестом і моделлю храму в руках, що символізують християнську місію та заснування культових споруд, зокрема Десятинної церкви.

Всі ці мистецькі зразки свідчать не лише про візуальну спадкоємність образу княгині Ольги, а й про його багатогранність: від княгині-правительки до рівноапостольної святої, від монументальної канонічності до символістських пошуків. Водночас незмінними залишаються ключові атрибути: хрест як символ віри та духовного покликання та модель храму як індикатор державної й церковної ролі. Завдяки цій гнучкій і водночас впізнаваній іконографії візуальний образ княгині Ольги формує універсальний код в українській культурі, відкритий для нових інтерпретацій і творчих переосмислень.

Візуальне відтворення постаті княгині Ольги в українському образотворчому мистецтві є складним і багатшаровим явищем, що містить велике розмаїття культурних, ідеологічних, релігійних та естетичних значень. Воно формується не лише в церковних традиціях, а й у світському просторі національного мистецтва, що зумовлює необхідність глибокого аналізу іконографічних витоків, художніх трансформацій та функціонального значення образу в різних історичних контекстах.

Найдавніші збережені візуальні зображення княгині Ольги мають коріння у візантійському іконописі. У ньому постать княгині представлялася за строгим канонам: в урочистій позі з обов'язковими атрибутами святості — хрестом, макетом храму, книгою. Такі риси зустрічаються на мозаїках і фресках Софії Київської, де сакральна візуалізація виконувала не лише естетичну, а й дидактичну функцію, формуючи образ Ольги як носійки християнської місії. Вплив візантійської традиції сприяв створенню ідеалізованого, позаісторичного образу, який відповідає канонам візуальної агіографії.

З розвитком українського мистецтва, особливо в період козацького бароко, образ княгині Ольги зазнав значних трансформацій, пов'язаних із посиленням національної самосвідомості. Іконопис XVII–XVIII століть відображає поступовий перехід від суто сакрального канону

до зображень, що підкреслюють ознаки жіночої влади та державної гідності. Митці намагалися втілити Ольгу як спадкоємицю княжої традиції, поєднуючи в її образі релігійний авторитет і світську владу. Поряд із церковним канонам з'являються портретні зображення, що наближають образ княгині до реалій історії, створюючи враження живої, активної особистості у контексті національної культурної традиції.

Важливе місце у репрезентації княгині Ольги займає монументальне мистецтво. У XX столітті, в період національного відродження, її візуальний образ набув нового політичного значення. Функція з релігійно-канонічної трансформувалася у символічно-державницьку. Ілюстрацією цього є встановлення у 1996 році пам'ятника княгині Ользі на Михайлівській площі в Києві, який підкреслює її статус як знакової фігури історичної спадкоємності української державності. Пластика скульптури, її постава та атрибути спрямовані на формування архетипу мудрої й владної жінки, що символізує неперервність традицій державного управління та національного суверенітету.

Образ княгині Ольги відіграє помітну роль і в нумізматичному мистецтві. Зокрема, пам'ятна монета, випущена Національним банком України у 1996 році, зображує княгиню з хрестом і макетом церкви у руках, поєднуючи два засадничі наративи — духовний та державницький. Ця монета править за інструмент поширення історичної пам'яті, акцентуючи значення Ольги у становленні християнства та державності на українських землях.

Сучасна епоха додає до традиційної іконографії княгині Ольги елементи актуальної візуальної мови. Мурали, створені у Києві, Львові та Черкасах, демонструють новий погляд на образ княгині, інтерпретуючи його у дусі постмодерного мистецтва з використанням символіки кольору, декоративних елементів та графічного синтезу. Нерідко її зображення на фасадах будинків постає у стриманому, проте гідному вигляді, що поєднує риси святості та сучасної лідерки. Таким чином відбувається інтеграція образу Ольги у публічний простір, де він набуває нових значень, зокрема як культурний код, що маркує національну ідентичність, гендерну рівність та героїчне минуле.

Зміна художніх засобів, технік і стилів, у яких репрезентується постать княгині, свідчить про її виняткову пластичність як символу. У кожен історичну епоху її образ переосмислюється відповідно до культурних потреб суспільства: у середньовіччі вона постає як свята, у добу модерну — як реформаторка та носійка християнської віри, а в сучасному мистецтві — як архетип жіночого лідерства й духовної опори народу. Багатомірне функціонування образу забезпечує його тривале життя у візуальній культурі, що дозволяє розглядати його як динамічну структуру колективної пам'яті.

У ХХІ столітті постать княгині Ольги стає дедалі помітнішою не лише в науковому та церковному мистецтві, а й у масовій культурі — у графічному дизайні, маркетингу, віртуальних музейних експозиціях, національних заходах. Її образ збагачується новими сенсами: від уявлення про неї як про першу реформаторку України до трактування як патріотки, що охороняє духовний фундамент нації. Мистці й ілюстратори у соціальних мережах представляють її як історичну інфлюенсерку, поєднуючи сакральну глибину з сучасною естетикою жіночності та сили.

У сучасному культурному контексті образ княгині Ольги здобуває нові інтерпретації, що відображають запити й цінності сучасного українського суспільства. Він набуває актуальності через численні мистецькі й освітні проекти, що популяризують княгиню як символ жіночого лідерства, мудрості та державності. Зокрема, у візуальних медіа — коміксах, анімації, брендованому одязі — образ Ольги інтерпретується у стилях, близьких до ар-деко, модерну, манги, що свідчить про прагнення поєднати історичну глибину із сучасною естетикою.

Образ княгині Ольги в українському мистецтві є багатогранним символом, що поєднує сакральний та світський виміри, особисте і колективне. Він виступає архетипом сильної жінки-правительки, втіленням державної мудрості та духовної сили. Упродовж століть княгиня Ольга постає в образі владної, рішучої лідерки, що поєднує функції святої та державної матері, відображаючи міфологічний код України як землі захисту і народження захисниць. Візуальні коди, такі

як хрест у руці, вінок або хустка, стали впізнаними символами її образу, який нині набуває особливої ваги у контексті актуальних гендерних і соціальних трансформацій.

Візуальна репрезентація княгині Ольги у сучасному українському мистецтві виконує подвійну функцію: з одного боку, вона слугує засобом збереження історичної пам'яті, а з другого, стає активним чинником формування нового культурного образу, у якому домінують ідеї державності, релігійності та моральної стійкості. Особливого значення цей образ набув у період війни, коли мистецькі проекти та цифрові ілюстрації репрезентують княгиню як воїтельку, яка поєднує традиційну духовність із сучасною військовою символікою. Зображення з бронежилетом і прапором замість хреста демонструють динамічність та адаптивність символу до викликів часу, водночас підкреслюючи його роль як джерела національної сили та єдності.

Образ княгині Ольги у сучасному культурному просторі функціонує як медійний міф, що не лише актуалізує історичну пам'ять, а й формує нову візуальну мову, здатну транслювати ідеї жіночої сили, самостійності, духовної тягlosti та незламності. У такий спосіб підтверджується теза, що візуальна культура виконує подвійну функцію: з одного боку, вона зберігає та інтерпретує минуле, а з другого, творить сучасність, перебуваючи у постійному діалозі з нею.

Висновки. Образ княгині Ольги, заглиблений в історичну та духовну пам'ять українського народу, постає засадничим елементом християнської самоідентифікації Русі й універсальним візуальним символом, що втілює ідеали мудрості, сили, рішучості та національної свідомості. Дослідження показало, що художнє зображення цієї особи в українському образотворчому мистецтві пройшло складний шлях перетворень від сакрального іконописного канону до сучасних трактувань у монументальному мистецтві, нумізматичі, муралах та цифровому дизайні.

Кожна епоха накладала на візуальний образ княгині власний світогляд, політичні та культурні орієнтири. У сакральному мистецтві Ольга уособлювала духовне піднесення та християнську місію, у монументальних та світських

формах — перетворилась на символ національного відродження, спадковості української державності та лідерства серед жінок. Разом з тим, її сучасне зображення вказує на інтеграцію архетипу княгині у сучасний візуальний простір як джере- рела натхнення, самоствердження та єдності.

Художнє вивчення постаті княгині Ольги в українському образотворчому мистецтві

не лише репрезентує національну спадщину, воно активно впливає на формування колективної історичної пам'яті, укріплюючи духовні та ідентифікаційні підвалини української культури. Її образ продовжує існувати, еволюціонувати та надихати, залишаючись символом сили, стійкості та мудрості, що для України нині особливо актуально.

ЛІТЕРАТУРА

1. Білоус П. Слово і канон: студії з літературної медієвістики. Житомир, 2017. 392 с.
2. Голубець М. Велика історія України: від найдавніших часів / авт. вступу І. П. Крип'якевич. Київ: Глобус, 1993. Т. 1. 350 с.
3. Гуржій І., Якубова Т. Хрещення Київської Русі-України (за матеріалами відділу бібліотечних зібрань та історичних колекцій НБУВ). *Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського*. 2017. URL: <http://nbuv.gov.ua/node/3042> (дата звернення: 30.08.2025).
4. Овчаренко А. В., Ларікова Л. А. Особливості архетипних образів в українській традиційній культурі та їх трансформація у візуальному інтернет-контенті. *Культурологічний альманах*. 2024. Вип. 2. С. 402–407. <https://doi.org/10.31392/cult.alm.2024.2.50>
5. Повість минулих літ: Літопис / переказ В. С. Близнеця. Київ: Веселка, 1982. 226 с.
6. Савенко О. П. Образ княгині Ольги як тип андрогінної жінки в «Повісті минулих літ». *Закарпатські філологічні студії*. 2021. Вип. 16. С. 304–307. <https://doi.org/10.32782/tps2663-4880/2021.16.55>
7. Яцюк М. В. Реформаторська політика державотворення княгині Ольги: історико-політологічний аналіз. *Гендерна політика очима української молоді: XI Регіональний конкурс молодих вчених* (Харків, 2017 р.). Харків: Харківський національний університет міського господарства імені О. М. Бекетова, 2017. С. 290–294.

REFERENCES

1. Bilous, P. (2017). *Slovo i kanon: studii z literaturnoi medievistyky* [Word and Canon. Studies in Literary Medievalism]. Zhytomyr [in Ukrainian].
2. Holubets, M. (1993). *Velyka istoriia Ukrainy: vid naidavnishykh chasiv* [The Great History of Ukraine: From Ancient Times] (I. Krypiakevych, Inroduction). (Vol. 1). Kyiv: Globus [in Ukrainian].
3. Hurzhii, I., & Yakubova, T. (2017). *Khreshchennia Kyivskoi Rusi-Ukrainy (za materialamy viddilu bibliotechnykh zibran ta istorychnykh kolektsii NBUV)* [Baptism of Kyivan Rus-Ukraine (based on materials from the Department of Library Collections of the Vernadsky National Library of Ukraine)]. *Vernadsky National Library of Ukraine*. URL: <http://nbuv.gov.ua/node/3042> [in Ukrainian].
4. Ovcharenko, A. V., & Larikova, L. A. (2024). *Osoblyvosti arkhetyvnykh obraziv v ukrainiskii tradytsiinii kulturi ta yikh transformatsiia u vizualnomu internet-kontenti* [Distinctive Features of Archetypal Images in Ukrainian Traditional Culture and Their Transformation in Visual Internet Content]. *Culturological Almanac*, 2, 402–407. <https://doi.org/10.31392/cult.alm.2024.2.50> [in Ukrainian].
5. Blyznec, V. S. (Ed.). (1982). *Povist' mynulykh lit: Litopys* [The Tale of Bygone Years: Chronicle]. Kyiv: Veselka [in Ukrainian].

-
6. Savenko, O. P. (2021). Obraz kniahyni Olhy yak typ androhinnoi zhinky v "Povisti mynulykh lit" [The Image of Princess Olga as a Type of Androgynous Woman in "The Tale of Bygone Years"]. *Transcarpathian Philological Studies*, 16, 304–307. <https://doi.org/10.32782/tps2663-4880/2021.16.55> [in Ukrainian].
  7. Yatsiuk, M. V. (2017). Reformatorska polityka derzhavotvorennia kniahyni Olhy: istoryko-politohichnyi analiz [Princess Olga's State-Building Reforms: Historical and Political Analysis]. In *Genderna polityka ochyma ukrainskoi molodi*: XI Regional Competition of Young Scholars (Kharkiv, 2017) (pp. 290–294). Kharkiv: O. M. Beketov National University of Urban Economy in Kharkiv [in Ukrainian].

OLGA VASKEVICH, OLGA VYSHNEVSKA
ARTISTIC INTERPRETATION OF PRINCESS OLGA AS A SYMBOL OF WISDOM, STRENGTH
AND NATIONAL REVIVAL

Abstract. The article presents an art-historical analysis of the transformations of the visual image of Princess Olga in Ukrainian cultural and artistic discourse, examining her as an archetypal figure of national historical memory and a symbol of strategic wisdom, state-building agency, and national identity. The study traces the establishment of her iconographic canon from the medieval Byzantine tradition to contemporary visual culture, including monumental painting, religious art, murals, numismatic series, and graphic design. Special attention is paid to iconographic markers, visual and compositional strategies, symbolic semantics, and artistic techniques that shape her representation, with emphasis on the visualization of gendered leadership, intellectual authority, spiritual resilience, and the legitimization of female subjectivity. A comparison of Byzantine–Ukrainian religious iconographic narratives with modern secular reinterpretations demonstrates that the image of Princess Olga functions today not only as a reflection of historical heritage, but also as a tool for affirming national unity, cultural identity, symbolic resistance, and contemporary cultural mobilization.

Keywords: Princess Olga, visual arts, iconography, sculpture, symbol, national identity, visual culture.

Стаття надійшла до редакції 14.10.2025